

[venster sluiten](#)

Volkskrant.nl

Denk aan het milieu. Denk na voor je print!

Zuid-Koreaanse reus luistert naar dwerg APG

JONATHAN WITTEMANM

24-9-13 - 00:00

Hoeveel invloed kan een aandeelhouder met een belang van 0,084 procent uitoefenen op de landonteigening door één van de tweehonderd grootste bedrijven ter wereld? Door

Hoever gaat de verantwoordelijkheid van pensioenfondsen voor de bedrijven waarin ze investeren? Begin maart stierven drie Indiase demonstranten bij een bomexplosie in het dorp Patna in de Oost-Indiase staat Orissa. Ze waren bezig met een protest tegen omstreden landonteigeningen in de regio voor een nog te bouwen staalfabriek toen voorstanders van de fabriek een bom onder de demonstranten wierpen.

Dat is althans de lezing van de demonstranten. Volgens de lokale politie stierven de drie activisten juist toen ze zelf met buskruit en mesjes een explosief in elkaar aan het knutselen waren. Al eerder zei de politie bommen van activisten te hebben aangetroffen in het te onteigenen gebied, dat al jarenlang het toneel is van felle onlusten tussen lokale bewoners en de politie.

Het lijkt een lokale kwestie, maar via Zuid-Korea caramboleert ze tot in Nederland. De Zuid-Koreaanse staalproducent Posco investeert 9 miljard euro in het staalproject, dat met een fabriek, een privéhaven, mijnen, wegen en een spoorlijn tot de grootste buitenlandse investeringen uit de Indiase geschiedenis behoort. Voor dat project worden volgens lokale ngo's echter 22 duizend mensen soms met geweld van hun land verdreven, vaak boeren die leven van de oogst van hun boomgaarden met betelpeper.

En het Nederlandse APG, pensioenuitvoerder van het grootste Nederlandse pensioenfonds ABP, belegt op zijn beurt weer in Posco. Om precies te zijn heeft APG een belang van 0,084 procent in Posco, dat een totale beurswaarde heeft van 17 miljard euro.

Stinkende best

Doet APG wel genoeg met haar minderheidsbelang om de negatieve gevolgen van het staalproject te voorkomen of te temperen? Een aantal internationale ngo's onder leiding van het Nederlandse Both Ends en SOMO vond van niet en stapte eind vorig jaar naar het Nederlandse Nationaal Contactpunt, een meldpunt voor klachten over schendingen van de mensenrechten door bedrijven. Alle lidstaten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) hebben een dergelijk contactpunt, dat erop toeziet of bedrijven zich wel aan de OESO-richtlijnen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen houden.

Woensdag kwam het Nationaal Contactpunt (NCP) met zijn uitspraak: APG heeft wel degelijk haar verantwoordelijkheid genomen als minderheidsaandeelhouder en geprobeerd haar invloed bij Posco te gebruiken om de situatie van lokale bewoners in Odisha te verbeteren. Het NCP deelt de zorgen van de ngo's over de onteigeningen en verwelkomt het feit dat de ngo's en APG de handen ineen hebben geslagen. Zo hebben beide partijen het plan gelanceerd om een internationale onderzoeksmissie op te zetten om de problemen in Odisha in kaart te brengen.

'APG heeft zich nadrukkelijk ingespannen om bij Posco de deur open te krijgen', erkent Wiert Wiertsema van Both Ends na maanden van 'constructieve' gesprekken met de Nederlandse pensioenuitvoerder. 'Dat is tot op zekere hoogte ook gelukt, getuige het feit dat Posco het instellen van een internationale onderzoeksmissie niet afwijst.'

Waarom dan toch een klacht ingediend tegen APG? Wiertsema: 'APG was wel in overleg met Posco,

maar merkte ook dat het andere informatie kreeg van Posco dan wat wij horen via onze contacten met lokale ngo's. APG stond te weinig in contact met de lokale gemeenschappen.'

'Wij doen onze stinkende best om bij zo veel mogelijk partijen informatie te verzamelen, zowel bij Posco als bij lokale organisaties', reageert Anna Pot, senior duurzaamheidsspecialist van APG, op de kritiek.

Maar hoeveel gewicht kan een aandeelhouder met een belang van 0,084 procent in de schaal leggen bij één van de tweehonderd grootste bedrijven ter wereld? Het Nationaal Contact Punt benadrukt in zijn uitspraak dat financiële instellingen zoals APG hun soms minieme aandelenbelangen niet als excuus mogen gebruiken om niets te doen aan misstanden bij bedrijven. Maar de verwachtingen over de invloed van minderheidsinvesteerdere moeten wel realistisch blijven, zegt het NCP.

'Invloed heeft niet alleen te maken met de grootte van een belang', zegt Pot. 'In het geval van Posco hebben we toch invloed kunnen uitoefenen doordat onze investeringen een lange adem hebben: we werken al heel lang samen met het bedrijf. In het begin wisten ze niet zo goed raad met ons. Aziatische bedrijven hebben minder ervaring met kritische aandeelhouders.'

Brieven, e-mails telefoontjes

De bemoeienissen van APG zijn niet vruchteloos gebleven, constateert Pot. 'Op ons aandringen heeft Posco bijvoorbeeld een verklaring gepubliceerd waarin het bedrijf zich expliciet keert tegen landonteigeningen en politiegeweld jegens lokale gemeenschappen. Dat is iets waar wij om hadden gevraagd.'

Hoe doe je dat eigenlijk, een kolossaal conglomeraat als Posco aan zijn jasje trekken? Veel brieven, e-mails en telefoontjes naar de afdeling investeerdersrelaties, zegt Pot. 'We zijn ook een paar keer bij Posco langs geweest in Seoul. Dat wil zeggen: ikzelf en een Zuid-Koreaanse collega van ons kantoor in Hongkong. Zij spreekt de taal en kent de lokale economie; dat opent veel deuren.'

APG moet in de geruchtmakende Posco-affaire in India laveren in een wirwar van belangen, waarin het vaak onduidelijk is wat waarheid is en wat propaganda van de overheid of van activisten. 'De dialoog met Posco vergt heel veel tijd van ons. Dat kunnen we niet even intenstief doen met alle vierduizend beursgenoteerde bedrijven waarin we investeren. We moeten een keuze maken, niet alleen door te kijken naar het belang van het bedrijf voor onze beleggingsportefeuille, maar ook naar de ernst van de beschuldigingen tegen het bedrijf.'

De Persgroep Digital. Alle rechten voorbehouden.